

Vergeef elkaar Mattheüs 18.21-35

Rev Dr Jos M. Strengholt

Heliopolis 2015; Wellington (New Zealand) 2015

De afgelopen weken hebben we nagedacht over onze noodzaak tot bekering en over Gods verlangen om onze zonden te vergeven. Vandaag is het belangrijk om te zien wat er gebeurt wanneer wij, ondanks Gods grote voorbeeld van vergeving, niet op dezelfde manier handelen.

En wie kan het ontkennen? Wij allemaal kunnen van tijd tot tijd eenvoudigweg niet vergeven. We koesteren wrok in ons hart. Maar dat is gevaarlijk. Met een onverzoenlijke houding doen we onszelf veel kwaad.

Het kan zelfs lichamelijke gevolgen hebben en het heeft zeker geestelijke gevolgen. Het verstikt onze verhouding met God.

1. De vergevende koning

Petrus kwam naar Jezus toe en zei: ‘Heere, hoeveel keer zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Tot zevenmaal toe?’ Jezus antwoordde hem dat het niet tot zevenmaal was, maar tot zeventigmaal zevenmaal.

Petrus moet gedacht hebben dat hij vrijgevig was. De Joodse rabbi's uit die tijd waren niet zo ruimhartig.

Rabbi Jose ben Jehuda zei bijvoorbeeld: ‘Als een man één keer een overtreding begaat, vergeeft men hem; als hij een tweede keer een overtreding begaat, vergeeft men hem; als hij een derde keer een overtreding begaat, vergeeft men hem; de vierde keer vergeeft men hem niet.’

Onze Heere Jezus vertelt Petrus dat hij het volkomen verkeerd ziet. Het gaat niet om een getal. Vergeving is in de eerste plaats geen handeling die je kunt tellen. Het moet zeventigmaal zevenmaal zijn. Onbegrensd. Zonder maat. Het moet voortdurend en voor altijd zijn.

Overigens kunnen de Griekse woorden voor zeventigmaal zevenmaal ook 77 betekenen. En de woorden die hier worden gebruikt, zijn precies dezelfde woorden die ook worden gebruikt in Genesis 4.24 in de Griekse vertaling van het Oude Testament die de meeste Joden in de tijd van Jezus gebruikten.

In Genesis schept Lamech op dat hij iemand heeft gedood omdat die hem verwondde. Hij was een moordenaar. Vervolgens zegt hij dat zijn wraak altijd 77, of zeventigmaal zevenmaal, zal zijn. De

HSV verwoordt Genesis 4.24 als volgt: ‘Want Kaïn wordt zevenvoudig gewroken, maar Lamech zeventig maal zevenmaal.’

Jezus verwijst rechtstreeks terug naar dit oude verhaal om te zeggen: wees in uw vergeving even ruimhartig als Lamech wraakzuchtig was in zijn woede. Word geen moordenaar, maar wees iemand die altijd vergeeft. Wat een tegenstelling! Wees mensen van vergeving en barmhartigheid, niet van woede en wraak.

In de gelijkenis van Jezus liet de koning een dienaar bij zich komen die hem tienduizend talenten schuldig was. De koning liet hem de schuld zien die tegen hem openstond, met alle wettelijke eisen die eraan verbonden waren. ‘Tienduizend talenten, heer. Dat is wat u mij volgens de boeken verschuldigd bent.’

Eén talent was het loon van een arbeider voor twintig jaar arbeid. Tienduizend talenten zouden dus overeenkomen met tweehonderdduizend jaar arbeid. Dit bedrag is uiteraard een enorme overdrijving om de nadruk ergens op te leggen.

De gelijkenis benadrukt de barmhartigheid van de koning, die een verschrikkelijke schuld kwijtscheldt die de man onmogelijk ooit kon terugbetalen.

Het feit dat de man om meer tijd vraagt om terug te betalen, lijkt enige twijfel te werpen op de ernst van zijn verzoek. Maar wanneer hij begint te huilen en te smeken, terwijl hij en zijn gezin verkocht dreigen te worden als slaven, krijgt de koning medelijden met hem. Zijn schuld wordt hem kwijtgescholden en hij wordt vrijgelaten.

Maar wanneer dezelfde man vervolgens een van zijn mededienaren tegenkomt die hem honderd penningen schuldig is, laat hij hem gevangen zetten om zijn geld terug te krijgen. Voor honderd schamele penningen, ongeveer drie maanden werk. Een paar duizend dollar.

Terugbetaling zou heel goed mogelijk zijn geweest, maar de man had geen geduld en geen barmhartigheid, en zijn gedrag laat zien dat hij vervuld was van wrok. Hij greep hem bij de keel.

De koning hoort ervan en laat de man bij zich in het paleis komen.

‘Slechte dienaar, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, omdat u mij dat smeekte. Had ook u geen medelijden moeten hebben met uw mededenaar, zoals ik ook medelijden met u had?’ In zijn woede gaf de koning hem vervolgens aan de pijnigers over, totdat hij zijn hele schuld zou hebben betaald.

Welnu, gezien de omvang van zijn schuld zou hij nooit worden vrijgelaten. Zijn straf was voor altijd.

Dan komt de kern van het verhaal, als antwoord op Petrus’ vraag hoe vaak wij een broeder moeten vergeven die tegen ons heeft gezondigd: ‘Zo zal ook Mijn hemelse Vader met u doen, als niet ieder van u van harte de misdaden van zijn broeder vergeeft.’

En dit doet pijn. Gods verwachting van Zijn kinderen is niet dat zij af en toe een beetje vergeven, maar dat zij voortdurend vergeven. En vanuit het hart. En als wij dat niet doen, zal God ons niet vergeven.

2. Wat betekent het dat God ons niet zal vergeven?

Vrienden, dit belooft geen zoete, vriendelijke en bemoedigende preek te worden. Maar laten we eerst het goede nieuws benadrukken: God is een vergevende God! Eigenlijk is dat verbazingwekkend. Wij, beklagenswaardige zondaren, verdienen niets, maar uit liefde kwam God Zelf uit de hemel naar beneden. Hij leefde onder ons en Hij werd zelfs door ons en voor ons gekruisigd.

In Kolossenzen 2.14 schrijft Paulus dat het handschrift dat tegen ons getuigde, is uitgewist en dat Christus het uit het midden heeft weggenomen door het aan het kruis te nagelen.

Maar deze vergeving van God houdt verband met de manier waarop wij andere mensen vergeven. Zij is voorwaardelijk, en dat komt uit de mond van onze Heere Jezus Zelf.

‘Zalig zijn de barmhartigen, want aan hen zal barmhartigheid bewezen worden’, zei Jezus in de Bergrede. (Mattheüs 5.7). En in dezelfde Bergrede leerde Hij de mensen bidden: ‘En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven.’

Nadat Jezus Zijn discipelen dit gebed had geleerd, legde Hij uit dat wanneer wij de mensen hun overtredingen vergeven, onze hemelse Vader ons ook zal vergeven, maar dat wanneer wij de mensen hun overtredingen niet vergeven, onze Vader onze overtredingen ook niet zal vergeven. (Mattheüs 6.14-15).

O, wat is het toch prettig om onmiddellijk naar onze meest geliefde Bijbelteksten te gaan die laten zien dat onze redding alleen door het geloof is. Dat voelt zoveel aangenamer. Maar ik denk dat we niet kunnen ontkennen dat Jezus, zowel in de gelijkenis die we hebben gelezen als in het gebed van de Heere, de vergeving die wij van God verlangen afhankelijk maakt van de manier waarop wij andere mensen vergeven.

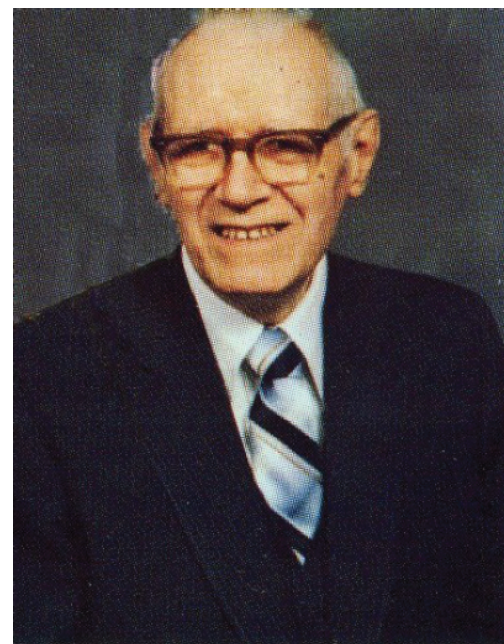
Om ons van deze zware eis van Jezus te ontslaan, ben ik rechtstreeks naar het meest calvinistische commentaar op de Bijbel over redding door het geloof alleen gegaan dat ik bezit.

William Hendriksen, een zeer gereformeerde geleerde, schrijft het volgende in zijn commentaar op het Evangelie naar Mattheüs:

Vergeving is gebaseerd op Gods onverdiende gunst, dat wil zeggen op goddelijke genade, mededogen en barmhartigheid. Toch is onze eigen bereidheid om te vergeven van groot belang. Zonder die bereidheid kunnen wij zelf niet vergeven worden. Voor ons is zij een noodzakelijke voorwaarde om de vergeving van zonden te ontvangen.

[...]

Wij worden niet gered op grond van ons geloof, alsof geloof verdienende kracht zou hebben. Wij worden gered door genade. Toch moet het geloof aanwezig zijn als wij gered willen worden. [...] Geloof, en een van de uitingen daarvan, namelijk de bereidheid om te vergeven, zijn voorwaarden waaraan moet worden voldaan en die moeten worden beoefend als wij redding en daarmee ook vergeving willen ontvangen. Wij moeten geloven. Wij moeten vergeven.

En opnieuw William Hendriksen:

Mensen kunnen er pas zeker van zijn dat hun schulden zijn kwijtgescholden wanneer zij zelf ook de schulden kwijtschelden van hen die bij hen in het krijt staan; pas dan kunnen zij de zekerheid van vergeving ervaren wanneer zij ernaar verlangen de zonden te vergeven die tegen hen zijn begaan.

Het idee dat God bereid is ons te vergeven wat we ook doen, horen we vaak en het klinkt bemoedigend. Maar Jezus lijkt het daar niet mee eens te zijn, en we doen er beter aan Hem serieus te nemen. Nu wat wijze woorden van ds. Michael Green, uit zijn commentaar op het Evangelie naar Mattheüs.

Gods vergeving is inderdaad onuitputtelijk, maar zij kan alleen ontvangen worden door hen die zich bekeren. En van wrok moet eveneens worden bekeerd. Wrok blokkeert ons volledig om de vergeving te ontvangen en te genieten waarnaar wij verlangen. [...] U moet vergeven, anders zult u nooit door God vergeven worden. U sluit uzelf uit van Zijn tegenwoordigheid nu en van Zijn hemel later als u zich niet van deze houding bekeert. Hoe kan God u vergeven als u zelf niet wilt vergeven?

Tot zover Michael Green.

3. Wat moeten wij doen?

We hebben dus huiswerk te doen...

We zijn nog niet volmaakt; tussen christelijke broeders en zusters zullen er onvermijdelijk mislukkingen en breuken ontstaan. Maar vergeving is de manier om daarmee om te gaan. Het christelijke leven wordt geboren uit vergeving en vergeving moet ons kenmerken in al onze relaties. Deze houding van het loslaten van woede en het leren vergeven is een levenswerk, maar we moeten ermee bezig blijven. Dat is wat Jezus ons leert.

Maar hoe? Laat me een paar suggesties geven.

Om te beginnen:

EEN: denk niet te groot over uzelf. Ik denk dat het helpt wanneer we beseffen dat ons probleem met vergeven vaak voortkomt uit een nogal verheven beeld van onszelf. Alsof wij enige eer hebben te verdedigen. Onze eer was al verdwenen op de dag dat we erkenden dat onze zonden Jezus naar het kruis brachten.

Waarom moeten wij vooraan staan en vechten voor onze rechten? We denken vaak dat we beter behandeld zouden moeten worden, en dat veroorzaakt dikwijls problemen. We beginnen onze ellebogen te gebruiken wanneer we met elkaar wedijveren om de eerste plaats in een rij, maar alle jaloezie en wedijver verdwijnen wanneer we er vrijwillig voor kiezen achteraan in de rij te staan.

TWEE: uw woede doet uzelf werkelijk pijn. Misschien denkt u: 'Er is geen sprake van dat ik de persoon die mij dit heeft aangedaan, zal vergeven.' Ik begrijp dat u zich misschien niet kunt voorstellen hoe goed het zou kunnen voelen, maar kunt u de geloofsstap zetten dat het misschien heerlijk zal zijn om uw woede los te laten?

En deze woede doet u meer pijn dan de persoon op wie u boos bent.

Wrok is als gif drinken en verwachten dat de ander sterft. De enige die er ziek van wordt, bent u zelf.

Onthoud dit: uw verstand is als een vergrootglas. Waar u uw aandacht op richt, wordt groter. Wilt u zich richten op wrok of op vergeving? Welke van de twee zal u, denkt u, uiteindelijk beter laten voelen en beter laten leven?

DRIE: vergeving is een keuze. Als we wachten totdat het gevoel ons hart vervult en ons ertoe brengt te vergeven, kunnen we ons hele leven blijven wachten. Het is een beslissing – een bewuste beslissing.

Wij hebben geen controle over gebeurtenissen die in het verleden hebben plaatsgevonden, maar we hebben wel enige zeggenschap over de plaats die die gebeurtenissen vandaag in ons leven innemen. Misschien voelt u zich niet onmiddellijk beter nadat u hebt besloten te vergeven, maar zoals bij veel dingen in het leven gaat de daad vaak vooraf aan het gevoel.

Wanneer wij vastbesloten zijn geen grieven vast te houden, komt het hart geleidelijk bij het verstand. Herhaaldelijk gekozen vergeving wordt deel van onszelf en dringt diep door in onze gekwetste gevoelens. Uiteindelijk kunnen we zeggen: het is volbracht.

VIJF: vraag God om hulp. Omdat God de bron is van alle liefde en vergeving, moeten wij Hem vragen om de motivatie en de kracht om Zijn voorbeeld te volgen. Vraag Hem om het gif van woede en gevoelens van wraak uit uw verstand en hart weg te nemen.

TEN SLOTTE: herinner uzelf er vaak aan hoeveel genade God u heeft bewezen. Het Evangelie naar Mattheüs verzet zich tegen goedkope genade. Het is niet genoeg om te beweren dat u vergeven bent en vervolgens door uw daden te bewijzen dat uw leven niet veranderd is. Gods vergeving is dynamisch; zij verandert het leven. Wij kunnen niet door de nauwe poort van de hemel gaan wanneer ons leven uitpuilt van wrok en onveranderd is.

Gods vergeving is het model voor menselijke verhoudingen. Zijn liefde strekt zich altijd uit met open armen naar de zondaar, verlangend dat wij ons bekeren en Zijn vergeving ontvangen. Hij laat nooit toe dat haat of bitterheid Zijn hart bezoedelt. En ook wij moeten dat niet toelaten.

Gods liefde is overvloedig breed, diep en hoog. Maar zij komt niet goedkoop. Jezus moest sterven voor de vergeving van onze zonden, en Hij verwacht van ons dat wij in Zijn voetsporen gaan, onze woede loslaten en anderen liefhebben en vergeven.

En u moet uzelf vandaag, deze week, afvragen welke gebieden van woede in uw leven u onder ogen moet zien. Loslaten is bevrijdend en laat u de nabijheid van de vergevende God ervaren.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.